

שיעור שלישי

דין מושיט

מראי מקומות: דף ב ע"א "תנן התם שבועות" וכו', ותוספות סוף ד"ה שבועות; דף ג ע"א "תניא ר' אומר" וכו', ותוספות סוף ד"ה בעשותה; דף ד ע"א "היתה ידו מלאה פירות" וכו' — תוספות ד"ה ומאי שנא, ותוספות הרא"ש ד"ה מאי שנא; רמב"ם, הלכות שבת, פרק יב הלכה י — מגיד משנה, כסף משנה, רבי עקיבא איגר ואור שמח שם.

על דברי המשנה: "שבועות שתיים שהן ארבע", כתבו התוספות (בד"ה שבועות): "וא"ת וגבי שבת אמאי קתני שתיים שהן ד" ותו לא? ליתני נמי מושיט ומעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רה"ר, דחייב כדאמר לקמן, וזורק מרשות היחיד לרשות הרבים ומרה"ר לרה"י. וי"ל דלא קתני אלא הכנסה דדמיא להוצאה, שהוא מרה"י לרה"ר, לאפוקי מושיט ומעביר שהוא מרה"י לרה"י, וזריקה נמי לא דמיא להוצאה, שזה בהולכה ביד וזה בזריקה". התוספות אינם מגדירים את ההושטה כהעברת חפץ מאדם לחברו, כפי שהיה במשכן, אלא כהעברת חפץ מרשות היחיד לרשות היחיד. הרשב"א בעירובין חולק על כך, ואילו הרמב"ם, לאחר שהוא כותב (בהלכה ח) ש"הוצאה מרשות לרשות מלאכה מאבות מלאכות היא", מוסיף ואומר (בהלכה י): "הזורק מרשות לרשות או המושיט, הרי זה תולדת מוציא וחייב, וכן הזורק או המושיט בידו מתחלת ארבע לסוף ארבע, הרי זה תולדת מוציא וחייב" וכו', ומתוך דבריו לא נתבאר מה היא דעתו. וכתב ה"מגיד משנה": "הזורק מרשות

לרשות' וכו' — כבר הזכרתי למעלה, מכדי זריקה תולדה דהוצאה היא, וכן ההושטה מרה"ר לרה"י או בהפך, אם עקר כל החפץ מרשות זו והניח ברשות אחרת דרך הושטה, פשוט הוא שהוא חייב, ומבואר בגמרא פ' המצניע גבי היה מגרר ויוצא, דלדעת ר' יוחנן, שהלכה כמותו כמבואר בסמוך, אינו חייב דרך גרירה, שהוא דרך הושטה, אלא בהעתקת כל החפץ מרשות לרשות. ולכאורה דבריו תמוהים ביותר. ה"מגיד משנה" מוכיח את דין ההושטה מפרק "המצניע", וכותב שמשם יש הוכחה שצריך לעקור את כל החפץ ממקומו, ולכאורה אין זה מובן מדוע הוא צריך להביא מקור לדין ההושטה מפרק "המצניע"? הרי מהמשנה שלנו עצמה ניתן להוכיח את דין ההושטה. וכמו כן הדין שצריך לעקור את כל החפץ ממקומו הוא דין כללי לכל מלאכת ההוצאה, ולא רק בהושטה, ואין זה מובן מדוע ה"מגיד משנה" היה צריך להדגיש זאת דווקא לגבי מלאכת ההושטה? ועוד הוסיף רבי עקיבא איגר להקשות: "במגיד משנה ד"ה הזורק — וכן ההושטה מרה"ר לרה"י וכו' — ונראה מדברי רבינו דהוי רק תולדה, והוצאה ממש היינו שהולך עם הכלי מהר"י לרה"ה, אבל מושיט הוי כזורק והוא תולדה, ולא ידעתי מנין לרבינו זה? והא בהיפוך משמע בריש מסכתין: 'הכא דעיקר שבת תני אבות ותני תולדות' וכו', והרי הוצאה דבעל הבית ודאי הוי רק הושטה, וקרי לה אב, וצ"ע. אולם לכאורה אין זה מובן מדוע רבי עקיבא איגר מקשה זאת דווקא על דברי ה"מגיד משנה"? הרי הרמב"ם עצמו כתב ש"המושיט הרי זה תולדת מוציא". אלא אם כן נסביר שלגבי הרמב"ם ניתן לתרץ שהוא מדבר על הושטה מרשות היחיד לרשות היחיד, שהיא תולדה, ולכן אין קשה עליו מהמשנה, העוסקת בהושטה מרשות היחיד לרשות הרבים, שהיא אב, אולם בדברי ה"מגיד משנה" אי אפשר להסביר שמדובר בהושטה מרשות היחיד לרשות היחיד, שהרי הוא כותב בפירוש שהוא מדבר על "ההושטה מרה"ר לרה"י או בהפך", ולכן מקשה עליו רבי עקיבא איגר מהמשנה, שממנה מוכח שהושטה מרשות היחיד לרשות הרבים מוגדרת

שיעור שלישי

כאב מלאכה. והרמ"ך מוסיף להקשות על דברי הרמב"ם, ש"ה"ל לכתוב בדיוטא אחת חייב, שכך היתה הושטת הלויים, ותימה למה פשט כל מושיט? והלא חכמים מודים בשתי גוזזטראות, דזו בצד זו חייב, והשיבו ה"כסף משנה": "ואני אומר שזה מורה על מיעוט השגחתו בדברי רבינו, שהרי רבינו כתב חלוק זה בספ"ג". ונראה להסביר שדברי הרמב"ם בפרק יג לא נעלמו מעיני הרמ"ך, אלא שהוא הקשה מדוע קבע הרמב"ם בהחלטיות, שכל הושטה היא תולדה? הרי ישנה הושטה שהיא אב מלאכה, כגון הושטה בדיוטה אחת מאחד לחברו, שהייתה במשכן ומוגדרת כאב מלאכה.

ה"אור שמח" כתב על דברי הרמב"ם: "הזורק מרשות לרשות או המושיט ה"ז תולדת מוציא כו' – ולכן אמרו בהוציא ידו משחשיכה, דאי שדי לה מידו חייב חטאת, משום דהושטה זריקה מצטרפין, דהוי שתי תולדות מאב אחד, וכמו דאי עביד להו כחדא, אינו חייב אלא אחת, כן הוא הדין נמי דמצטרפין שניהם לחייבו חטאת, ודו"ק". ה"אור שמח" כותב, שמכיוון שהושטה היא תולדה, לכן כאשר הוציא אדם חפץ משחשיכה והפילו, ההושטה והזריקה מצטרפות, שהרי הן שתי תולדות, והוא חייב חטאת. אולם דבריו אינם מובנים. ראשית אין זה מובן מדוע הוא מגדיר את הפלת החפץ כמלאכת זריקה? הרי ה"זורק" שהגמרא מדברת עליו, הוא הזורק חפץ מרשות לרשות, ולא המפיל חפץ באותה רשות עצמה. הזורק חפץ מרשות לרשות חייב מכיוון שכוחו כגופו, אולם במפיל חפץ באותה רשות עצמה אין סיבה שיתחייב. ושנית אין זה מובן מדוע הוא כותב שהחייב נובע מכך שגם ההושטה וגם הזריקה הן תולדות? הרי גם אילו הייתה ההושטה אב, היא הייתה מצטרפת לזריקה, כפי שכתב הרמב"ם (בפרק יח, הלכה כג) לגבי הוצאה וזריקה, שאם "הוציא חצי שיעור והניחו וחזר והוציא חצי אחר... אם זרקו – אינו חייב עד שינוח שם על גבי משהו", אך כאשר החצי השני נח – ההוצאה והזריקה מצטרפות על אף שהן אב ותולדה. וכן נראה להוכיח גם מתוך תירוצו של הר"י מפרי"ש

בתחילת המסכת. "תוספות הרא"ש" (לדף ב ע"א, ד"ה פשט) הביאו את קושית רבי יחיאל מפרי"ש, שהקשה: מדוע יש צורך בשני פסוקים להוצאה? "לא ליכתוב אלא חד קרא, ותיהוי אידך הוצאה תולדה דהך הוצאה; לאו מי אמרינן הכנסה תולדה דהוצאה היא? כ"ש דליהוי הוצאה תולדה דהוצאה", ותירץ: "וי"ל כי היכי דלהוו תרויהו אבות להתחייב עליהם שתיים בהעלם אחת, ואעג"ב דלא חשיב בהוצאה אלא אב אחד משום דשם הוצאה אחת היא". הר"י מפרי"ש מחדש שיש צורך שתהיינה שתי ההוצאות הללו אבות כדי שיתחייבו עליהן שתיים בהעלם אחת, ולכאורה אין זה מובן מדוע הוא היה צריך להגיע לחידוש הזה? הרי אם אב ותולדה אינם מצטרפים, כפי שכותב ה"אור שמח", ניתן לענות בפשטות, שהיה צורך שתהיינה שתי ההוצאות הללו אבות כדי שייצטרפו. אלא מכאן נראה להוכיח, שגם אם הן היו אב ותולדה, הן היו מצטרפות, ולא היה צורך להפוך את שתיהן לאבות לשם כך, ולכן היה הר"י מפרי"ש צריך לחדש שיש צורך שתהיינה שתיהן אבות כדי שיתחייבו עליהן שתיים בהעלם אחת.

והנה, מתוך אותה הגמרא עצמה, שממנה מביא ה"אור שמח" הוכחה לדבריו, שהושטה זריקה מצטרפים, ניתן להוכיח 'ההיפך מדבריו. הגמרא שם (בדף ג ע"ב) בהמשך הסוגיא, כותבת: "ואיבעית אימא לעולם לא קנסו, ולא קשיא, כאן לאותה חצר כאן לחצר אחרת, כדבעא מיניה רבא מר"נ: היתה ידו מלאה פירות והוציאה לחוץ, מהו להחזירה לאותה חצר? א"ל: מותר; לחצר אחרת מהו? א"ל: אסור; ומאי שנא? לכי תיכול עלה כורא דמילחא; התם לא איתעבידא מחשבתו, הכא איתעבידא מחשבתו". וכתבו התוספות: "ומאי שנא' — בזו כנגד זו איירי, דבדיוטא אחת שנא ושנא, דאיכא איסור חיוב חטאת דמושיט מרה"י לרה"י דרך רה"ר" וכו'. ואם כן התוספות סוברים שבדיוטא אחת יש חיוב חטאת, אף על פי שמדובר על אותה מציאות שעליה היה מדובר בתחילת הסוגיא. ואם בתחילת הסוגיא היה מדובר על צירוף של הושטה וזריקה, הרי

שכאן הוא לא היה מתחייב חיוב חטאת, שהרי צירוף של הושטה וזריקה ייתכן רק לגבי הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, ולא לגבי הוצאה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים, כפי שאמרה הגמרא (בדף ד ע"ב) ש"לא ילפינן זורק ממושיט", ואין מתחייבים על זריקה בהוצאה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים. אלא על כורחך חייבים להסביר שאין מדובר כאן בצירוף של הושטה וזריקה, ואם כן גם בתחילת הסוגיא אין מדובר בצירוף של הושטה וזריקה, אלא בהושטה גרידא.

ולמעשה, הסוגיא הזאת היא הבסיס למחלוקת הראשונים, האם חיוב ההושטה הוא רק מידו ליד חברו, או גם מרשות היחיד אחת לרשות היחיד שנייה. התוספות הולכים לשיטתם, וכפי שהזכרנו קודם לכן הם סוברים שהיובלים על הושטה גם אם הייתה ההושטה מרשות היחיד אחת לחברתה, ולכן הם כותבים ש"בוז כנגד זו איירי, דבדיוטא אחת שנא ושנא, דאיכא איסור חיוב חטאת דמושיט מרה"י לרה"י דרך רה"ר, א"נ בדיוטא אחת וכגון שאין מפסיק שם רה"ר". וכך כותב גם רש"י בעירובין (בדף לג ע"א): "כשרבים מכתפין" — על נטיית הנוף שחוץ לד' אמותיו הנמוכה מי' דהויא רה"ר כדעולא, וכי מייתי ליה למעלה מעשרה דרך אוירה של נטייה עובר באויר רה"ר, וקיימא לן במושיט מרשות היחיד לרה"י דרך אויר רה"ר אפילו למעלה מי' חייב, דתנן בפרק הזורק: 'היו שתיהן בדיוטא אחת — הזורק פטור, המושיט חייב, שכך היתה עבודת הלויים". והרשב"א שם (בד"ה בשרבים מכתפין) מקשה עליו: "ותמיהה לי, דהא מושיט בכי הא ליכא, דכולהו מלאכות ממשכן גמרינן להו, וקרשים מונחים היו מעגלה לעגלה, וכשמושיטין אותן לא היו מוציאים אותן לגמרי מעגלה זו ונותנין על זו, והלכך אין הושטה עד שיהא מושיט מרה"י לרה"י דרך אויר רשות הרבים, ראש המושט מונח ברשות היחיד זו וראשו אחר ברשות היחיד השני ואמצעיתו תלוי באויר רשות הרבים כזה ומושיט כשמו, אבל בעוקר מרשות היחיד זו ומניח ברשות

היחיד זו ורשות הרבים באמצע, אין זה מושיט אלא מוציא מרשות היחיד לרשות היחיד באויר רשות הרבים ופטור, ותדע לך מדבעא מיניה רבא מרב נחמן בריש פרק קמא דשבת: הוציא ידו מלאה פירות מהו להחזירה לאותה חצר? אמר ליה מותר; לחצר אחרת מאי? אמר ליה אסור — כלומר מדרבנן — ומאי שנא? אמר ליה: התם אתעבידא מחשבתו הכא לא אתעבידא מחשבתו, ואם איתא מאי קאמר רבא מאי שנא? שניא ושניא, דהכא שאני דקא מפיק מרשות היחיד לרשות היחיד ורה"ר באמצע והוי ליה מושיט, וחייב ואפילו דבר תורה, דהתם לא קאמר דוקא בשתי דיוטות, דאם איתא, הוי לה לרב למימר: אי בשתי דיוטות מאי שנא, אלא ודאי בין הכי ובין הכי לאו מושיט הוא אלא מוציא, ואין לך מוציא חייב אלא מוציא מרשות היחיד לרה"ר ובעוקר ומניח מרשות לרשות" וכו'. הרשב"א דוחה את תירוצם הראשון של התוספות, וכותב: "דהתם לא קאמר דוקא בשתי דיוטות", ואילו את תירוצם השני של התוספות אין הוא דוחה, מכיוון שלפי דעתו אין זה מסתבר לומר שמדובר באופן שאין שם רשות הרבים, שהרי כל הסוגיא מדברת במציאות שהוא הושיט את ידו לרשות הרבים, ולכן אין צורך אפילו לכתוב זאת. ונראה שכך סובר גם הרמב"ם. הרמב"ם (בפרק יג, הלכה כ) כותב שאם "שכח ופשט ידו והיא מלאה פירות והוציאה מחצר זו להכניסה לחצר שבצדה ונזכר קודם שיכניס והרי ידו תלויה באויר רה"ר — מותר להחזירה אליו לחצירו, אבל להכניסה לאותה החצר השנייה אסור, כדי שלא יעשה מחשבתו שחשב בשעת שגגה" וכו', ואם כן הוא סובר שמדובר ב"חצר שבצדה" ולא בחצר שמולה, ועל ידו התלויה "באויר רה"ר", שלא כשני התירוצים של התוספות. ומתוך כך שגם הרמב"ם מודה לקושית התוספות, שאם מדובר ב"חצר שבצדה" וב"אויר רה"ר", החיוב הוא מדאורייתא ולא מדרבנן, צריך לומר שהוא סובר כתירוץ הרשב"א, שאין חיוב מושיט מדאורייתא אלא כאשר הוא מעביר את החפץ ליד חברו, כפי שהיה במשכן, ולא בהעברת חפץ גרידא מרשות היחיד זו לחברתה.

שיעור שלישי

ברם, הרשב"א מוסיף ומחדש שאין זה מספיק להעביר את החפץ ליד חברו, אלא יש צורך שגם הוא וגם חברו יאחזו בחפץ משני צדדיו כאשר החפץ תלוי מעל רשות הרבים, וזאת בניגוד לכללים הרגילים של מלאכת ההוצאה. ואם כי הירושלמי, שעליו מתבסס הרשב"א, כותב (בפרק יא, הלכה ב) לגבי שתי גזוזטראות: "רבי אחא בשם ר' מיישא: בלבד ע"י שנים. בכל אתר את אמר שנים שעשו פטורין, והכא את אמר שנים שעשו חייבין? שניי היא, שכך היתה עבודת הלויים באהל מועד" וכו', אולם אין אמור בדברי הירושלמי אלא שצריך להעביר את החפץ ליד חברו, וכפי שכתבו התוספות (בדף ג ע"א, ד"ה בעשותה) ש"לא קשיא ליה בירושלמי אלא אמה שאינו מחייב מושיט אלא כשחבירו מקבל מידו, אבל אם המושיט מניחו על רשות היחיד [אחר], פטור" וכו', ולא שיש צורך שגם הוא וגם חברו יאחזו בחפץ משני צדדיו כאשר החפץ תלוי מעל רשות הרבים, ויש צורך להבין כיצד הרשב"א אומר זאת בניגוד לכללים הרגילים של מלאכת ההוצאה? ונראה להסביר שלדעת הרשב"א יש לגבי מלאכת ההושטה כללים מיוחדים, וכפי שמצינו לגבי הברייתא (בדף ה ע"ב): "המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו", שהתוספות (בדף ו ע"א, ד"ה התם) כתבו ש"מוציא ומושיט ומעביר ד"א בר"ה דרך למעלה מי' דחייב, אע"ג דאי הוה מנח ליה למעלה מי' פטור, מ"מ תחתיו במקום שמהלך מקום חיוב הוא", ואילו הרשב"א כתב (בד"ה ואסיקנא) ש"מסתברא דהתם לגבי מושיט לאו מקום פטור הוא, אלא גזרת הכתוב", וזהו היסוד להבדל שבין דברי התוספות ובין דברי הרשב"א בסוגייתנו.

אולם ניתן גם להסביר שהרמב"ם אינו סובר כתירוץ הרשב"א, שכדי להתחייב מדאורייתא יש צורך להעביר את החפץ ליד חברו, אלא די בכך שהוא מעביר את החפץ מרשות היחיד אחת לחברתה, ואף על פי כן החיוב בסוגייתנו אינו אלא מדרבנן, וזאת מכיוון שהוא סובר כשיטת הריטב"א. הריטב"א (במהדורת רייכמאן, לדף ג ע"ב, ד"ה כאן) מתקשה בקושיה שמתקשים בה

התוספות: "וק' קצת, דא"כ היכי אמרי' מ"ש? הא איכא הושטה מרה"י לרה"י דרך (רה"י) [רה"ר] שהיא מלאכה, כדבעי' למימר בפרק הזורק' לפום מאי דפרש"י ז"ל ביבכל מערבין, דאפי' כה"ג חשיב' הושטה", אלא שהוא מתרץ תירוץ מחודש וכותב: "וי"ל, דכיון דעמדה ידו בר"ה מעט, לאו הושטה היא", וניתן להסביר שכך סובר גם הרמב"ם. הריטב"א מחדש, שבניגוד לשאר האיסורים שבהם שהייה באמצע המלאכה אינה גורמת להפסק במלאכה, הרי בהושטה — שהייה גורמת להפסק במלאכה, ואין זו נחשבת מלאכה שלמה, ולכן הוא חייב רק מדרבנן. אולם יש צורך להבין מהו המקור לדבריו? הרי מתחילת הסוגיא משמע שהוא חייב על הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים אף על פי ששהתה ידו זמן רב מעל רשות הרבים. ונראה להסביר שאת דין ההושטה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים ניתן להבין בשני אופנים: ניתן להבין שזו היא הוצאה רגילה מרשות היחיד לרשות הרבים, אלא שכאן גילתה התורה שאין צורך להניח את החפץ ברשות הרבים, וגם אם מניחים אותו ברשות היחיד אחרת, מתחייבים. אך הסבר זה תלוי הוא בחקירה אם ההנחה היא חלק מהותי ממלאכת ההוצאה, או שאין היא אלא תנאי לחיוב על מלאכת ההוצאה, שהיא ההעברה. וניתן להבין שכאשר אדם מוציא מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים — הוא מתחייב על ההנחה ברשות היחיד, אלא שיש תנאי שיעבור החפץ דרך רשות הרבים. לפי ההסבר הראשון, החידוש באיסור הזה הוא בדרך שעוברים בה על האיסור, ואילו לפי ההסבר השני זהו איסור מחודש לחלוטין. וניתן להסביר שזהו היסוד למחלוקת שבין התוספות לרשב"א בתחילת המסכת. התוספות (בדף ב ע"א, ד"ה פשט) כתבו שמלאכת ההוצאה היא מלאכה גרועה משום "דמה לי מוציא מהר"י לרה"ר, מה לי מוציא מרה"י לרה"י", ואילו הרשב"א (שם) כתב שזו היא מלאכה גרועה משום "שאלו פנה מזוית לזוית משא גדול פטור, והוציא קצת מרשות לרשות חייב". וניתן להסביר, שהתוספות סוברים שתמיד החיוב הוא מרשות היחיד לרשות הרבים, ואילו

שיעור שלישי

מרשות היחיד לרשות היחיד פטורים תמיד, וגם במושיט, ואילו הרשב"א סובר שניתן גם לומר שהחיוב הוא על ההוצאה מרשות היחיד לרשות היחיד, ואף על פי כן תיחשב מלאכת ההוצאה כמלאכה גרועה, משום "שאלו פנה מזוית לזוית משא גדול פטור, והוציא קצת מרשות לרשות חייב". אך בין לפי התוספות ובין לפי הרשב"א מלאכת ההוצאה היא מלאכה גרועה מכיוון שלא השתנה דבר בחפץ, ולכן כותבים רוב הראשונים, שאף על פי שבכל האיסורים נאסר החפץ שנעשתה בו מלאכה בשבת, אולם במלאכת ההוצאה אין החפץ שהוצא לרשות אחרת נאסר. ואפילו לשיטת הראשונים שסוברים שהוא נאסר, כותב הרמב"ן בעירובין, שאם החזירו למקומו הראשון הוא מותר, והסיבה לכך היא שזהו איסור הנאה, והאדם נהנה מהחפץ רק אם חל בו שינוי, ולא אם הוא נמצא במצבו הקודם. אולם מכל מקום רואים שאת מלאכת ההושטה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים ניתן להבין בשני אופנים, וניתן להסביר שבכך נחלקו הריטב"א ושאר הראשונים. הריטב"א יסבור שהחיוב בהושטה הזאת הוא על ההנחה ברשות היחיד השנייה, וכל הפסק שנוצר בין העקירה להנחה גורם לנתק ביניהם, ואילו שאר הראשונים יכולים לסבור שהחיוב הוא חיוב רגיל של הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, ולכן גם אם חלה הפסקה לאחר שהגיע החפץ לרשות הרבים, אין הדבר מנתק בין העקירה להנחה.

ויש נפקא מינה נוספת להבדל שבין שני ההסברים הללו. התוספות (ברף ד ע"א) כתבו בהסברם השני, שמדובר "בדיוטא אחת וכגון שאין מפסיק שם רה"ר", והקשינו שכל הסוגיא מדברת במציאות שיש רשות הרבים שהאדם מושיט אליה את ידו, והוספנו שלכן לא הוצרך הרשב"א לדחות את תירוצם זה של התוספות. אולם "תוספות הרא"ש" מרחיב את תירוצם של התוספות וכותב (בר"ה מאי שנא): "אי נמי אפי' בדיוטא אחת, וכגון שאלו שתי חצרות דבוקות לרשות היחיד מאחוריהן ואין רשות הרבים מפסיק כי אם

כנגד החצר, אבל הבית שאחורי אותה חצר סמוך לרשות היחיד אחר, דבכי האי גוונא לא מחייב מושיט אלא כעין העגלות שבמשכן שהיו פתוחות לכל רוח לרשות הרבים". "תוספות הרא"ש" מסביר שמדובר ברשות הרבים שאינה מפולשת, שאינה דומה לרשות הרבים שהייתה במדבר, ולכן על אף שהמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים כזאת, חייב, מכל מקום המעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים כזאת, פטור. אולם לכאורה הדבר תלוי בשני ההסברים שהסברנו. אם החיוב בהעברה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים הוא על ההנחה ברשות היחיד, מובן שכאן הוא פטור, מכיוון שכדי להתחייב יש צורך שיהיה הפסק של רשות הרבים גמורה, הדומה לדגלי מדבר, והתנאי הזה לא התקיים כאן. אולם אם החיוב הוא על ההוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, אין סיבה שיהיה הבדל בין ההוצאה הזאת לבין הוצאה אחרת, וכפי שבהוצאה אחרת הוא חייב, כך גם כאן הוא צריך להתחייב. וניתן להסביר שזהו ההבדל בין שני תירוצי התוספות. בתירוץ הראשון הבינו התוספות שהחיוב הוא על ההוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, ולכן הם לא היו יכולים לתרץ שמדובר ברשות הרבים שאינה מפולשת, שהרי גם עליה חייבים מדאורייתא, אלא הם הוצרכו להסביר שמדובר "בזו כנגד זו", ואילו בתירוצם השני הם הבינו שהחיוב הוא על ההוצאה לרשות היחיד השנייה, וממילא הם היו יכולים לתרץ שמדובר ברשות הרבים שאינה מפולשת, ולכן אין חייבים על הוצאה דרכה, שהרי אין היא דומה לדגלי מדבר. ואם כן, על אף שהתוספות אינם סבורים ששהייה במהלך ההושטה גורמת לנתק בין העקירה להנחה, מכל מקום גם הם סוברים שהחיוב הוא על ההנחה ברשות היחיד השנייה.

והנה, ראינו קודם לכן, שלדעת הרשב"א אין המושיט חייב אלא אם כן נתן את החפץ ליד חברו, והתוספות הביאו לכך הוכחה מתוך הירושלמי ששואל: "בכל אתר את אמר: שנים שעשו פטורין,

שיעור שלישי

והכא את אמר: שנים שעשו חייבין? ומתרץ: "שניי היא, שכך היתה עבודת הלויים באהל מועד". אולם רש"י בעירובין והתוספות בסוגייתנו חולקים על כך וסוברים שאף המושיט מרשות היחיד אחת לחברתה חייב, ונראה שלדעתם אין להקשות מהדין של "שנים שעשו פטורין", מכיוון שאין הדין הזה אמור אלא כאשר כל אחד מעושי המלאכה היה יכול להתחייב עליה בנפרד אם היה עושה אותה לבדו, ולא במציאות שבה אם אחד מהם היה עושה אותה לבדו הוא היה נפטר. ואף על פי שהירושלמי קובע שהחייב הוא "בלבד ע"י שנים", ואם כן המושיט מרשות היחיד אחת לחברתה צריך להיפטר, אולם מדברי הר"ן (בדף לא ע"ב מדפי הרי"ף, ד"ה והמוציא), משמע שהבבלי חולק על כך. ניתן לומר שהירושלמי הולך לשיטתו, לפיה "כל המלאכות יש להן תולדות, וזו – הושטה – אין לה תולדות" (שבת, פרק ז, סוף הלכה ב), ולכן הוא כותב שאין חייבים אלא על הושטה ליד חברו, ולא מרשות היחיד אחת לחברתה, על אף שהיא חמורה מהושטה ליד חברו, מכיוון שלא הייתה במשכן, אולם הבבלי חולק על כך וסובר שיש תולדות גם להושטה, ולכן חייבים גם על הושטה מרשות היחיד אחת לחברתה.

ולאור דברי הרשב"א הללו ניתן להבין את דברי ה"מגיד משנה". ה"מגיד משנה" הוכיח את דין ההושטה מפרק "המצניע", ושאלנו מדוע לא הוכיח את הדין הזה ממשנתנו, ומדוע כתב שצריך לעקור את כל החפץ ממקומו דווקא לגבי הושטה? הרי זהו דין כללי בכל מלאכות שבת. אולם לאור דברי הרשב"א מובן הדבר. הרשב"א כתב שאין חייבים על ההושטה אלא אם כן שני האנשים אוחזים בחפץ משני צדדיו, והחפץ עצמו נמצא מעל רשות הרבים. ולפי זה מובן שה"מגיד משנה" היה צריך להשמיע שהרמב"ם חולק על כך, וסובר שאין חייבים אלא אם כן עקרו את כל החפץ ממקומו קודם שהניחוהו ברשות השנייה, ולכן הוא היה צריך להוכיח זאת דווקא מפרק "המצניע", ולא מהמשנה שלנו.